

<http://divany.hu/shopaholic/2015/01/31/kurtoskalacs/>

▲ hirdetés

SHOPAHOLIC

Nem adjuk könnyen a kürtőskalácsot

Edicsek 2015. január 31., szombat 18:15

✓ Recommend

17

A kürtőskalács az az édesség, amit mindenki ismer, minden vásárban megtalálható, és külföldiek is előszeretettel vásárolják. Milyen jó lenne ha Hungarikum lenne és az EU is hagyományos különleges magyar terméként tartaná számon, ugye? Ráadásul mivel a megsütése sem egyszerű, és keveseknek van otthon olyan kürtőskalácssütő kemencéje meg dorongja, amire rá lehetne tekerni a keltészta csíkokat, így a legtöbben készen vásárolják, így valószínűleg a fogyasztó sem bánná, ha rendesen szabályoznák mit lehet kürtőskalácsnak hívni és mit nem. Tényleg jó lenne – ezzel szemben épp áll a bál a kürtőskalács körül, és az sem kizárt, hogy a végén hungarikumból román termék lesz.

Hagyományos különleges termék és hungarikum

A két külön kategóriát külön kell értelmezni. A hagyományos különleges termék egy EU-s vonatkozású kategória, ami "nem földrajzi eredetre, hanem egy termék hagyományos összetételére vagy egy hagyományos előállítási és/vagy feldolgozási eljárásra utal." Ráadásul a **rendelet** azt is kimondja, hogy a „hagyományos” alatt azt kell érteni, hogy "a hazai piacon a nemzedékek közötti átadást lehetővé tévő időtartam óta bizonyítottan jelen lévő termék; ez az időtartam legalább 30 év."

Ezzel szemben a hungarikum az Országgyűlés 2012. évi XXX. törvény alapján a nemzeti értékeink megőrzéséről és a nemzeti tudat erősítéséről szól. Azaz két külön dologról beszélünk, ám közös pont mindkettőben a Földművelésügyi Minisztérium és a cél, vagyis hogy az utókor számára fennmaradjanak az értékek – csak hát nem mindegy, hogyan.

A kettő között nincs automatizmus, tehát atól, hogy valami hungarikum, még nem lesz hagyományos különleges termék, és fordítva. Megkeresésünkre a Földművelésügyi Minisztérium elmondta, hogy a hungarikummá nyilvánítás feltételrendszerét olyan hazai jogszabály határozza meg, amelynek nincs uniós vonatkozása. "Nincsenek automatizmusok a két rendszer között, azaz a HKT-ba való bekerülés nem feltétlenül jelent előnyt a hungarikummá nyilvánítás folyamatában és fordítva. A bekerülésnek egymástól teljesen elkülönülő, más logikán alapuló feltételrendszere van."

A balhé tárgya

A Dívány birtokába jutott információk szerint két szervezet is próbálja elérni, hogy a kürtőskalács mindenképpen hivatalos nemzeti büszkeség legyen: a Nemzetközi Kürtőskalács Szaktestület és a Magyar Pékek Fejedelmi Rendje. A Nemzetközi Kürtőskalács Szaktestület hagyományos különleges termék és hungarikum iránti bejegyzési kérelmet is benyújtott, de mindkettőt visszautasították. A hagyományos különleges termék elutasításának indoklása szerint a kürtőskalács nem egyértelműsíthető elnevezés, egy termékfajta jelöl, amit széles körben használnak. Ugyanez a **tepertős pogácsa** esetében amúgy nem okozott problémát a minisztériumnak, az ma már hagyományos különleges termék. Azt is megjegyezte a Szaktestület, hogy a kürtőskalács szlovákiai vagy osztrák rokonait ott gond nélkül sikerült hagyományos különleges terméké nyilvánítani. Gondot jelentett a szervezet létjogosultsága, illetve információink szerint a az elutasításban közrejátszott az is, hogy a kürtőskalács széleskörű elterjedésének a döntéshozók szerint még nincs meg a szükséges 30 éve.

A **Nemzetközi Kürtőskalács Szaktestület** egyébként átfogóan foglalkozik a kürtőskalács eredetével, fajtáival és típusaival, számtalan idegen nyelvre lefordított anyagot adtak ki a témában, sőt egy könyvet is elérhetővé tettek, hogy a világban promótálják a kürtőskalácsot. Elmondásuk szerint ők azt szerették volna, hogy a hagyományos erdélyi és székely típus mellett megkülönböztették volna a vásári kürtőskalácsokat, így a fogyasztók tisztában lettek volna mit is vásárolnak igazából, mikor az édességet megveszik.

A hungarikum botrány

Az igazi botrány azonban akkor robbant ki, mikor a Nemzetközi Kürtőskalács Testület hungarikum iránti kérelmét is elutasították. A **hungarikummá** válás követelménye, hogy legyen egy szép és átfogó tanulmány és két ajánlás. Megkeresűnkre elmondták, hogy ők ezt az ajánlást teljesen feleslegesnek és nonszensznek tartották, hiszen teljesen egyértelmű, hogy miért kellene a kürtőskalácsnak hungarikummá válni, sőt az egész rendszer legnagyobb hibáját is ebben látják, hiszen szerintük ezeknek az ajánlásoknak semmi értelme nincs (példaként a hungarikum kategóriába sorolt **Ilcsi szépítő fűveket** hozták fel, amit például a Magyar Madártani Egyesület és néhány külföldi forgalmazó ajánlott). Elmondták azt, hogy emiatt a rendszer miatt lehetséges az, hogy például a Rubik-kocka sem számít hungarikumnak.

A Földművelésügyi Minisztérium sajtóosztálya kérdésünkre cáfolta, hogy a Hungarikum Bizottság kizárólag ajánlás alapján döntene, ugyanakkor elmonda, hogy a benyújtott javaslatnak a magyar nemzeti értékek és a hungarikumok gondozásáról szóló **kormányrendelet** alapján tartalmaznia kell szakértő, illetve szakmai vagy civil szervezet támogató vagy ajánló levelét, azaz mindenképpen szükséges az ajánlás. Továbbá elmondták azt is, hogy bárki benyújthat javaslatot és elektronikus formában elérhető nyilvános, közhiteles nyilvántartások alapján ellenőrzik a javaslattevőt.

Ezzel szemben a **Magyar Pékek Fejedelmi Rendje** is szeretné, hogy a kürtőskalács hungarikum legyen, ám az ő beadványuk, bár formailag tartalmaz ajánlásokat, azonban információink szerint szakmailag hagy maga után kívánni valót. Konkrétan teljesen kimaradt belőle az erdélyi és székely történetiség, és az elkészítés leírásában is súlyos hibák találhatók. "A bizottság egyik székelyföldi tagjától megkaptam az anyagot, melyet a Magyar Pékek Fejedelmi Rendje terjesztett be, miután az általunk előkészített nagyon komoly anyagot nevetséges okokkal visszautasították - mondta el Gazda Zoltán, a Székely Nemzeti Tanács Alelnöke megkeresésünkre a csütörtöki ülés előtt. Gazda többek között azt kifogásolta, hogy a betervezésben Erdély és Székelyföld, a kürtőskalács szülőháza egyáltalán nem szerepel. Elmonda továbbá, hogy ők a Nemzetközi Kürtőskalács Testülettel együttműködve hoztak létre olyan informatív honlapot, ami szakértők véleményét, történeti forrásokat tartalmaz. Kovászna Megye Tanácsának támogatásával pedig egy könyvet is készítettek, valamint több nyelvre lefordított ismertetőket, amit szintén a honlapon tettek közzé. A dolog érdekessége, hogy a Magyar Pékek Fejedelmi Rendjének honlapján a **kürtőskalácsról** szóló részben még erdélyi eredetről esik szó, azonban a szerkesztőségünkbe is eljuttatott kérelemben már valóban nem említik ezt a vonalat.

A minisztérium sajtóosztálya a Dívány megkeresésére azonban elmonda, hogy a felterjesztett javaslatokat a szakterületileg illetékes ágazati szakbizottság szakmai szempontból megvizsgálja és véleményezi. Az sem jelent problémát ha olyan termékről van szó, ami átnyúl a határokon. "Lényeges, hogy az összmagyarság számára valós értéket jelentsen, és megfeleljen a hungarikum törvényben megfogalmazott hungarikum definíciónak. A magyarsághoz kötődő, de jelenleg nem az ország területén fellelhető nemzeti értékeket a Külhoni értéktárban tartják nyilván, amennyiben arra javaslat érkezik" - válaszolta a sajtóosztály kérdésünkre.

Így bukjuk el a tésztánkat

Ez a hír érhető módon nagyon rosszul érintette az erdélyi és a székelyi sütőket, hiszen mégiscsak mindenki fejében az él, hogy ez a sütemény onnan származik. És hogy mit csinálnak a dühös erdélyiek és székelyek ha őket egyszerűen meg sem említik a kürtőskalács kapcsán? Hangot adnak a sérelmeiknek, hiszen ha a magyar nemzeti örökség nem tart igényt a kürtőskalácsra, akkor majd lesz belőle román hagyományos különleges termék.

A január 29-i Hungarikum Bizottság **döntése** során három új hungarikum került be a listába (ezek a Vizsolyi Biblia – amely az első teljes, magyar nyelvű biblia –, továbbá a IX-XI. századi magyar íj, és a szegedi fűszerpaprika őrlemény), valamint nyolc tétellel bővült a Magyar Értéktár is. Ezek között szerepel a kürtőskalács is, ami tehát hungarikum nem lett ugyan, de egy lépéssel közelebb került hozzá, hiszen így válhat később hungarikummá. A minisztérium a honlapján a kürtőskalácsról mint "jellegzetes székely, magyar és erdélyi" süteményként ír, arról viszont egyelőre nincs információ, hogy ezzel együtt a hivatalos leírásba is bekerül-e az eredet, és hogy az esetleges szakmai hibákat is javították-e, hogy kicsit csillapodjanak a kedélyek, és ne legyen végül a kürtőskalács román hagyományos különleges termék.

Az ügyben kerestük a Magyar Pékek Fejedelmi rendjét is, ám a cikk megjelenéséig nem reagáltak a kérdéseinkre. Amennyiben érdembeli válasz érkezik, cikkünket frissítjük az újabb fejleményekkel.

Fotó: Bödey János / Index